

S o n d a 8-kl. K o o l

H. Jõesaas
DN-

Õpilaste ühiskonna-
kasuliku töö sisu ja korraldus
koolimetskonnas

A i n o O l e m,
S o n d a 8-kl. K o o l i
õ p e t a j a

S o n d a , 1983

S i s u k o r d.

1. Sissejuhatus	lk. 3 - 4
2. Töö jaotus aastaajaliselt	lk. 4- 8
3. Kokkuvõte	lk. 8 - 9
4. Kasutatud kirjandus	lk. 10
5. Lisa (käiseemblemide ja
tänukirjade näidised)	lk. 11-16

I S i s s e j u h a t u s

[NLKP Keskkomitee 1983.a. juunipleenumi otsuses märgitakse vajadust "... kasvatada koolinoortes harjumust teha ühiskonnakasulikku tööd ja sisendada neisse armastust selle vastu." Aus ja teadlik töösse suhtumine on sotsialistliku elulaadi esmane alus.]

Ühiskondlikult kasuliku töö kaudu saab õpilastes kasvatada kommunistlikku suhtumist töösse ja sotsialistlikku omandisse, arendada nende loomingulist initsiatiivi, kujundada neis Nõukogude kodaniku kõrgeid moraalseid omadusi.

[Ühiskonnakasuliku töö põhisiks on töö kooli huvides, jõukohane osavõtt majandite töödest, koolieelsete lasteasutuste abistamine, töö kooliaias, koolimetskonnas jne.]

Koolimetskonnad pakuvad väga head võimalust õpilaste töökasvatuses.

Sonda 8-kl. Kooli koolimetskonnad asutati 1976.a. Uljaste metsaülema A. Sinimäe initsiatiivil.

Koolimetskonna pindala on 698 ha. Koolimetskond asub Uljaste looduskaitsealal ja Sonda alevikku ümbritsevas parkmetsas.

Kogu metस्कonna territoorium on jaotatud 3. jaoskonda ja 9. vahtkonda. Koolimetskonna tööd juhib nõukogu, kuhu kuuluvad õpilased, hooldusõpetaja ja Uljaste metsaülem A. Sinimäe. Nõukogusse kuuluvad õpilased kannavad järgmisi ametinimetusi: metsaülem, abimetsaülem, metšnikud (3) ja sekretär-kroonik.

Liikmete arv kõigub 36-53-ni aastate jooksul. Koolimetskonda kuulub sel aastal 7 õpetajat, Uljaste metsaülem, Hendrik Relve Tallinnast ja 44 õpilast 4-8 klassini.

[Koolimetskonna töö on planeeritud. Tööplaanis on ette nähtud rida tasuta töid ja ka tasulisi töid.]

Koolimetskonna töös oleme eesmärgiks seadnud kasvatada õpilastes armastust kodukoha ja looduse vastu, äratada huvi metsatöötaja elukutse vastu, anda õpilastele praktilisi oskusi looduskaitsealases töös. Praktiline töö looduses kinnistab ja süvendab koolis omandatud teoreetilisi teadmisi loodusest.

Koolimetskonna töö juhendamine toimub koostöös hooldusõpetaja A. Olemi ja Uljaste metस्कonna metsaülema A. Sinimäe poolt. Senini oleme metšamajandi poolse juhendamisega rahul

olnud ja ühise keele leidnud.

Koolimetskonna töödes osaleb kogu koolipere. On välja kujunenud traditsioonilised tööd (näit. kevadine kultuuride hooldamine, töö taimeaias, sügisene metsapäev jt.), millest võtavad kõik klassid klassijuhataja juhendamisel osa.

Koolimetskonna liikmed teevad aga kõiki töid ja täidavad võetud kohustusi.

II T ö ö j a o t u s a a s t a a j a l i s e l t.

K e v a d i s e l perioodil on õpilastel palju töid ja tegemisi koduümbruses, kooliaias ja koolimetskonnas.

Esimeseks tööks on aprilli algul lindude pesakastide ülespanek metsa ja kooli parki. Tavaliselt organiseerime 6-8 liikmelised poiste rühmad, kes metskonna töötaja juhendamisel paigaldavad pesakastid puude külge. Vaatluskastid lüüakse teistest madalamale, et oleks võimalik kergesti neile juurde pääseda väikese redeliga vaatluse tegemisel. Tütarlaste ülesandeks on pesakastide puhastamine vanadest pesadest ja prahist.

Kevad on kõige aktiivsem fenoloogiliste vaatluste tegemise aeg. Iga päev toimub looduses midagi uut, mis on vaja vaatlustabelisse või vihikusse kirja panna. Vaatlusi teeb meil kogu koolipere. Nooremad klassid õpetaja juhendamisel kollektiivselt, vanemad õpilased individuaalselt. Alates 4. klassist on sisse seatud klasside vaatlustabelid vihikud ja jagatud välja vaatlustabelid huvilistele õpilastele vihikust "Vaadleme loodust".

Aprilli lõpus algab töö metskonna taimeaias. Õpilased abistavad majandit taimede väljavõtmisel, loendamisel ja kimpudesse sidumisel. See töö on jõukohane kõikidele õpilastele. Tavaliselt koostame koolis graafiku ja kogu koolipere käib taimeaias tööll klasside kaupa klassijuhataja juhendamisel. 1983. a. aprillis võtsid õpilased taimeaias välja ja sidusid kimpudesse 139000 kuuse- ja männitaimet. Õpilaste poolt väljavõetud taimed istutatakse masina abil puukooli või antakse teistele majanditele istutusmaterjaliks.

Igal kevadel käivad vanemad õpilased metsa istutama neis paigus, kus masinaga töötada ei saa. Kõige vanem meie õpilaste poolt istutatud männikultuur Liivojal on praegu juba kena noor männik. Uljaste oosile on istutatud õpilaste abil noor männik,

tamme-ja kasesalu.1976.aastal rajasime nn."suure kivi" metsa-kultuuri.Eelmisel kevadel istutati kuusetaimed Miila vahtkonda.

Ka metsakultuuride külvitööst on õpilased osa võtnud.Eelmisel kevadel käisid 4.ja 5.klassi õpilased Sonda metstkonnas mände külvamas.

Noored metsakultuurid vajavad kevadel hooldamist.Seda saavad nooremad õpilased edukalt teha.Õpetaja ja metstkonna tööta-ja juhendamisel vabastatakse noored taimed kuivanud rohu,leh-tede ja kulu alt.

Tore töö on parkmetsa aluse koristamine risust ja risu põ-letamine.Seda tööd on alati teinud algklasside õpilased oma õpetaja ja metstkonna töötaja juhendamisel.

Traditsiooniks on kujunenud looduskaitsepäeva tähistamine maikuu alguses looduse rüppes.See päev korraldatakse Uljaste looduskaitsealal ELKS-i Sonda osakonna,Uljaste metstkonna ja kooliõpilaste osavõtul (viimased moodustavad alati suurema osa osavõtjatest).Selleks päevaks on planeeritud rida hool-dustöid (järve kallaste ja parkmetsa koristamine,vösa raiumi-ne,harvendusraie tegemine,noorte kultuuride hooldamine jne.).Tööd juhendavad metsamajandi töötajad.Õpilased töötavad koos täiskasvanutega rühmades.Sellised päevad lõpevad vestluse või kontserdiga lõkke juures,kus koos einestatakse.Osavõtjaile kor-raldatakse loterii ja antakse käiseembleem.

Peaasgu kõik matkad "Kohtumine kevadega" tehakse koduümbru-se metsadesse,kus matk ja töö käivad käsi-käes.Matkal kogutak-se ühiselt ravimtaimi (leesika-,pohlalehed,islandi samblik).

S u v e l on koolimetskonnas palju tööd.Kevadisel koolimets-konna üldkoosolekul võeti vastu otsus,et iga k/m liige

- 1) kogub 200 g ravimtaimi
- 2) valmistab 10 lehisvihta
- 3) käib 2x suve jooksul Uljaste looduskaitse alal nn."rohe-lises patrullis"
- 4) töötab taimeaias
- 5) teeb loodusvaatlusi

Ülesannete täitmisest teeb k/m nõukogu kokkuvõtte sügisel met-satöötajate päeval.

Alates 1978.a.suvest töötab meil juunikuus koolimetskonna töölaager,mis on kandnud mitmesuguseid nimetusi [Esimese töölaag-ri organiseeris õpilastest Uljaste metsaülem A.Sinimäe 1978.aas-tal.Selles laagris koolipoolset õpilaste juhendamist ei olnud.Järgmised kaks aastat töötasid õpilased EOM-i töö-ja puhkelaag-

ri nime all pioneerijuhi H.Eiche juhendamisel.1981.a.töötas 35 õpilast EÖM-i TPL-s õpetajate A.Olemi ja I.Sepiku juhendamisel. 1982.a.töötas 42 õpilast koolimetskonna töölaagris õpetajate A.Olemi ja S.Astoki juhendamisel.1983.a.töötas k/m töölaagris 31 õpilast õpetaja S.Astoki juhendamisel.]

Töölaagri organiseerimiseks sõlmitakse matsamajandi ja kooli vahel leping,milles on ära toodud mõlemapoolsed kohustused.Õpilased töötavad laagris 4 nädalat 5 päeva nädalas a`4 tundi.Majandi poolt on õpilaste veoks transport.Õpilased saavad tasuta lõunasöögi (toidu tasub matsamajand)

Peamiseks tööks töölaagris on taimeaedade rohimine.

Õpilased töötavad 45 min.ja puhkavad iga tunni järel 15 min. Viimastel aastatel oleme töölaagris pannud suurt rõhku töö kvaliteedile.Iga päev teeb juhendaja õpetaja koos laagri staabi liikmetega kokkuvõtte päevasest tööst,mis pannakse välja k/m töölaagri stendile.Õpilaste töö tasutakse,kusjuures arvestatakse töö kvaliteeti.Eriti kvaliteetse töö eest antakse õpilastele eri preemia.Peale tööpäeva organiseeritakse õpilastele üritusi aktiivseks puhkuseks.Töölaagril on õpilastest omavalitsus,kes abistab juhendajat õpetajat.Töölaagrist osavõtjatele on käse-embleemid ja tubliduse eest antakse tänukirju (vt.lisa).

[Paljud õpilased töötavad peale töölaagri individuaalselt metskonnas.Suviste tööde loetelu on pikk:

- 1) taimeaedade rohimine
- 2) lehisvihtade valmistamine
- 3) saunavihtade valmistamine
- 4) metsakultuuride hooldamine
- 5) võsa raiumine (suuremad poisid)
- 6) metsakraavide puhastamine
- 7) sipelgapesade paljundamine ja ohtu sattunud pesade äravii-
mine teede äärest
- 8) loodusvaatluste tegemine
- 9) lindude röngastamine
- 10) ravimtaimede kogumine
- 11) "roheline patrulli" töö eriplaani alusel]

"Rohelise patrulli" liikmed käivad Uljaste looduskaitse alal laupäeviti,pühapäeviti ja pidupäevadel,kui Uljastel on rohkesti inimesi.Õpilased jälgivad,et ei oleks lõkete tegemist.Eriti armastavad lõkkeid teha kalamehed.Kuna meie järve vesi on puhas, siis peame valvet,et keegi ei peseks järves transpordivahendit. Palju muret teevad sõidukijuhid,kes ei pea kinni liikluskeelust kaitsealal.

S ü g i s e l korraldatakse Uljastel sügisene metsapäev, millest kogu koolipere osa võtab. Koos täiskasvanud loodussõpradega koristatakse parkmetsa ja looduskaitseala. Külvatakse maha enda korjatud tammetõrud, vabastatakse noored männid umbrohukulust, varustatakse noored tammed tokkidega ja seotakse neile ümber kileribad jäneste eest kaitseks. Sügisese metsapäeva traditsioon on mitu aastat vana. Õpilastele meeldib selline töövorm. Kõik osavõtjad saavad käiseembleemid (vt. lisa).

Tammetõrude kogumiseks oleme sõitnud Edisele, kuna meie ümbruses ei ole tammesid. Majand organiseerib bussi ja kooli poolt on õpilased (nooremad klassid).

Belmisel sügisel töötasime kogu kooliperega ka taimeaias, kus oli palju rohimistöid.

Sügisel koguvad õpilased lindudele marju ja umbrohuseemneid. Poisid ehitavad tööõpetuse ringis lindudele söögimaju, milles talvel linde toidetakse.

Sügisel tehakse kokkuvõtte kogutud ravimtaimedest. Tore on see, et meie koolis seda tööd õpilased teevad hoolega. Nii oleme pidevalt oma kooli ravimtaimede normi tugevasti täitmisel ületanud. Mitmele poisile meeldib metsas käia ja kasekäsna otsida.

Meie koolimetskonna maa-alal on kaks ulukite söödasööme. Sügisel korrastatakse söödasöömed.

Septembris metsatöötajate päeva puhul tehakse koolimetskonna suvistest-kevadistest töödest kokkuvõtte. Kokkuvõttes arvestatakse suviste kohustuste täitmist. Korraldatakse puhkeõhtu, kus meenutatakse suve ja premeeritakse tublimaid.

1. detsembriks tehakse koolis kokkuvõtte suvistest fenoloogilistest vaatlustest ja saadetakse kokkuvõtte Eesti NSV Noorte Loodussõprade Majja.

T a l v e l valmistavad vanemate klasside poisid õpetaja V. Reinholdi juhendamisel lindudele pesakaste. Lauad ja naelad toob kooli Uljaste metskonna esindaja. Meie kooli õpilased on alates 1970. aastast pidevalt igal aastal ehitanud 75-120 pesakasti ja andnud need ülespanemiseks Uljaste metskonna (s.o. koolimetskonna) metsadesse. Pesakastide valmistamise eest saadud tasu kasutatakse ära poiste töötoa sisustamiseks ja tublimate õpilaste premeerimiseks.

Talvel toidavad õpilased kooli juures ja kodudes sulissõpru. Eriti hoolega armastavad seda tööd teha nooremad õpilased. Vanemad õpilased toidavad metsas ulukeid. Koolimetskonna territooriumil asub 2 söödasööme, mis on pidevalt õpilaste hoole all.

Talve algul käivad vanemad poisid koos metskonna töötajatega metsas haabu langetamas metsloomade jaoks.

Talv on käbide kogumise aeg. 1978/79.a. talv oli käbirohke. Kogu koolipere varus 2057 kg kuusekäbisid. Koolis korraldati klassidevaheline võistlus. Käbisid võtsid koolis vastu k/m nõukogu liikmed. Peeti arvestust, anti välja diagramme võistluse käigu kohta.

Tänuks tubli töö eest korraldas Uljaste metskonna metsaülem parimatele käbidekogujaile klassidest ekskursiooni käbikuivatisse.

Mõnus töö on käbide käsitsi lüdimine. Meie õpilased on abistanud metsamajandi töötajaid selles töös.

Koolimetskonna looduse põhjal on õpilased koostanud rida uurimuslikke töid :

"Meie koolimetskond"

"Killukesid koolimetskonna minevikust"

"Ulukeid koolimetskonnas"

"Uljaste linnustik"

"Kodumetsa jäljekaabits"

"Kodukoha ravimtaimed"

"Kodukoha kaitsealused taimed"

"Uljaste järve kalad"

"Uljaste ümbruse metsad"

"Loodusvaatlusi Sonda ümbruses"

"Looduskaitseala ja õpilased"

"Minu meelistaimi looduses" jt.

Need tööd on ette kantud ülekoollistel kodukoha looduse päevadel ja esitatud bioloogia-alaste uurimuslike tööde konkursile vabariigis.

III K o k k u v ö t e

Töö koolimetskonnas on mitmekesine. Siin leidub tööd erinevatel aastaaegadel igale vanuserühmale. Sellise ühiskonnakasuliku töö kaudu tutvuvad õpilased vahetult metsatöötaja elukutsega, õpivad tundma töödistsipliini nõudeid ja saavad ise osa võtta uue metsa rajamisest ning materiaalsete väärtuste loomisest.

Meie koolimetskonna pere on andnud metsamajandile noort kaadrit. Praegu töötavad metsavahtidena 2 endist k/m metsavahti.

Eelmisel aastal lõpetasid kaks noormeest Kaarepere Sovhoos-tehnikumi metsanduse erialal suunamisega kodumajandist.

Koolimetskonna mets on nagu "roheline laboratoorium", kus käiakse õppimas. Sageli toimuvad klasside matkad metsa, kus õpitakse tundma taimi, loomade tegevusjälgi, kuulatakse linnulaule ja tehakse ühiseid seene- ja marjakorjamise retki.

Töö koolimetskonnas annab õpilastele lisateadmisi bioloogia ja looduskaitstes ning valmistab ette noori töötegemiseks.

[Töökasvatus on osa komplekses kasvatussüsteemis.

„On tarvis hoida kindlalt kurssi sellele, et sisendada koolinoortele tööharjumusi ja armastust kasuliku töö vastu. See võib olla füüsiline või vaimne, kuid tingimata tõeline töötootlik ja ühiskonnale vajalik.“]

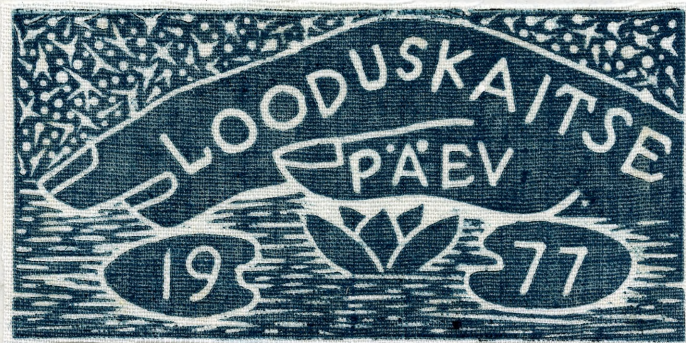
(J.Andropov)

K a s u t a t u d k i r j a n d u s .

1. Käskkirjad ja juhendid koolile 5(117)-ENSV Haridus-
ministeerium, Tallinn 1983 "Juhend ühiskonnakasuliku
töö organiseerimise kohta üldhariduskoolis"
2. Koolimetskonna kroonika.

L i s a.

1. Looduskaitsepäevade käiseembleemid.

Embleemide kavandite autor
L.Rahumaa-Kiviöli kombinaa-
di kunstnik, ELKS-i Sonda
osakonna liige

2. Sügiseste metsapäevade käiseembleemid.

Embleemide kavandid
L. Rahumaalt

3. Koolimetskonna töölaagrite käiseembleemid.

Embleemide kavandid M.Laksilt,
Sonda 8-kl.Kooli õpetajalt

Embleemi kavand L.Rahumaalt

4. Koolimetskonna töölaagrite tänukirjade näidised.

AUSTA TÖÖD, TÖÖ AUSTAB SIND!

Tänukiri

Austa tööd, töö austab sind!

TÄNUKIRI

TÄNUKIRI
